

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar
om ändring av lagen om skuldsanering för privatpersoner och lagen
om företagssanering**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om skuldsanering för privatpersoner skall ändras så att förfarandet vid skuldsanering blir mer ändamålsenligt än för närvarande. Borgenärerna bör uppge sina fordringar på gäldenären inom en utsatt tid och de betalningar som erläggs till borgenärerna skall kunna periodiseras i betalningsprogrammet. Tingsrätten skall alltid kunna behandla även ett tvistigt ärende som kommer upp i en skuldsanering i en sammansättning med en domare. För inbesparing av arbete och kostnader skall också en utredare kunna framföra tillkännagivanden per post som vanliga brevfrändelser. En utredare skall kunna förordnas att göra upp betalningsprogrammet även vid reglering av borgensan-

svar och säkerhetsansvar. I propositionen föreslås vidare att stadgandet om uppskov med realiseringen av en ägarbostad samt vissa stadganden om förfarandet skall preciseras.

Till lagen om företagssanering föreslås fogat ett stadgande som gäller särskilda preskriptionstiders och indrivningsfristens förhållande till frivillig skuldreglering för att de särskilda preskriptionstiderna inte skall komma att utgöra ett hinder för att genomföra en frivillig skuldreglering. Ett motsvarande stadgande föreslås fogat även till lagen om skuldsanering för privatpersoner.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	DETALJMOTIVERING	5
ALLMÄN MOTIVERING	3	1. Lagförslagen	5
1. Nuläge	3	1.1. Lag om skuldsanering för privatpersoner .	5
2. De viktigaste förslagen	4	1.2. Lag om företagssanering	15
2.1. Utredning av skuldläget och uppgörande av förslag till betalningsprogram	4	2. Närmare stadganden och bestämmelser	16
2.2. Behandlingen av ärendet vid domstol och utredarens uppgifter	4	3. Ikraftträdande	16
3. Propositionens verkningar	5	LAGFÖRSLAGEN	17
4. Beredningen av propositionen	5	BILAGOR	21
5. Andra omständigheter som kan inverka på propositionens innehåll	5	Parallelltexter	21

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Lagen om skuldsanering för privatpersoner trädde i kraft den 8 februari 1993. Lagen togs i bruk med kort varsel och under förhållanden med knappa resurser. Till följd av skuldproblemen i hushållen har behovet av skuldsanering varit stort. Under den tid lagen varit i kraft (8.2.1993 — 31.8.1994) har för domstolsbehandling inkommit ca 18 000 ansökningar om skuldsanering.

Den allmänna rättshjälpsverksamheten har till en viktig del svarat för den sakkunnighjälp som de skuldsatta har varit i behov av. Med hjälp av rättshjälpsverksamhet har uppskattningsvis knappt hälften av de ansökningar om skuldsanering som inkommit till underrätterna uppgjorts. Justitieministeriet har kunnat ge kommunerna ekonomiskt stöd genom att bevilja medel för avlöning av 12 extraordinarie rättshjälpsbiträden vid de största rättshjälpsbyråerna och genom att till kommunerna betala en särskild ersättning för skötseln av varje enskilt skuldsaneringsärende. Skuldrådgivning har anordnats på frivillig basis av såväl kommunerna som enskilda organisationer. Av de heltidsanställda skuldrådgivarna har 60 avlönats med sysselsättningsmedel. Med hjälp av ett anslag som intagits i den första tilläggsbudgeten för 1994 har man kunnat fortsätta deras arbetsförhållanden efter att den utsatta tiden för avlöning med sysselsättningsmedel löpte ut. Skuldrådgivningsservicen har ur en regional synvinkel varit relativt omfattande. På grund av sparbehoven inom den offentliga ekonomin har det dock inte varit möjligt att lyfta skuldrådgivningen till en nivå som skulle motsvara efterfrågan så att det kunde vara möjligt att få rådgivning utan väntetider.

Den mängd skuldsaneringsärenden som behandlats vid domstolarna har motsvarat förhandsbedömningarna. Man kan inte vänta sig en nedgång i antalet ansökningar inom en nära framtid om inte den ekonomiska situationen i hushållen genomgår en klar förbättring. Vid utgången av augusti 1994 hade underrätterna beslutat om att en skuldsanering skall inledas i 12 265 fall. Man hade fastställt 6 299 betalningsprogram. Den genomsnittliga tiden för behandling av en ansökan om skuldsanering från det att ansökan inkommit till dess ett beslut fattats om att en sanering skall inledas

har i landet som helhet varit i genomsnitt en till två månader. Behandlingstiden från det att beslut fattas om att inleda sanering till dess betalningsprogrammet fastställs har varit knappa sex månader. De genomsnittliga behandlingstiderna kan betraktas som relativt skäliga då man beaktar att ansökningarna ofta har krävt kompletteringar och att domstolarna i ett flertal fall har hört borgenärerna innan skuldsaneringen har inletts. Det har dock funnits betydande skillnader i behandlingstiderna vid olika underrätter.

På grund av antalet ärenden medför skuldsaneringen en avsevärd arbetsmängd som har krävt och kräver specialåtgärder. Situationen är dock 1994 bättre än under det föregående året. Med hjälp av det anslag som beviljades i budgeten för 1993 ökades personalen med 32 personer på grund av de extra uppgifter som företagssaneringen och skuldsaneringen medförde.

I ett skuldsaneringsärende kan man förordna en utredare. Användningen av en utredare är av vikt med hänsyn till domstolarnas arbetsmängd. I den inledande fasen av tillämpningen av lagarna var problemet att finna tillräckligt yrkeskunniga utredare. Numera är utbudet av utredare större och på ett flertal orter är antalet utredare tillräckligt i förhållande till behovet. Som yrkesutredare fungerar utöver jurister bl.a. tidigare bankfunktionärer som i allmänhet besitter en sådan god förmåga, skicklighet och erfarenhet som uppdraget kräver. Utredarna uppgör numera klart mer än hälften av de förslag till betalningsprogram som behandlas vid domstolarna.

Grunderna för skuldsanering finns i det allmänna ekonomiska läget. Orsaken till insolvensen är vanligtvis att gäldenärens betalningsförmåga försvagats till följd av arbetslöshet. Andra vanliga orsaker är att en företagsverksamhet har upphört eller en betalningsskyldighet har inträtt på grund av borgensansvar. Det totala skuldansvaret för de gäldenärer som söker sig till skuldsanering är i allmänhet avsevärt och betalningsförmågan är svag. Nästan som regel föreligger en så stor obland mellan skuldbeloppet och gäldenärens betalningsförmåga att en skuldsanering kräver att kapitalet nedsätts för de vanliga skulderna. En anmärkningsvärt stor del av gäldenärerna har så små inkomster att de inte har några möjlig-

heter överhuvudtaget att betala sina skulder. Man har blivit tvungen att befria ca en tredjedel av gäldenärerna från skyldigheten att betala sina skulder eftersom inkomsterna räcker högst till boendekostnaderna och de oundgängliga levnadskostnaderna.

Under den tid lagen varit i kraft har frivillig förlikning, som skulle gälla samtliga borgenärer och motsvara skuldsaneringslagens principer, inte förekommit i den utsträckning man förväntat sig. I allmänhet har man inte lyckats få till stånd en förlikning i de fall då antalet borgenärer är stort och gäldenären inte har någon betalningsmån överhuvudtaget eller hans betalningsmån är obetydlig. En frivillig reglering av skulderna lyckas ofta endast i de fall då skuldproblemen är relativt lindriga eller betalningssvårigheterna är tillfälliga.

Under det inledande skedet har det inte förekommit sådana olägenheter i skuldsaneringslagen som skulle ha krävt en brådskande lagändring. Med de förslag till ändring som ingår i propositionen strävar man å ena sidan till att minska domstolarnas arbetsmängd och å andra sidan till att främja utredningen av ärendena och en ändamålsenlig skötsel av dem.

2. De viktigaste förslagen

2.1. Utredning av skuldläget och uppgörande av förslag till betalningsprogram

Skuldsaneringen omfattar alla de gäldenärens skulder som har uppkommit innan skuldsaneringen inleddes (3 § 1 mom. 3 punkten). Gäldenären skall uppge sina skulder i ansökan om skuldsanering och i fråga om de skulder som överstiger 2 000 mark till ansökan foga en kopia av ett verifikat eller en annan handling som utvisar det återstående skuldbeloppet (2 § 8 punkten förordningen om skuldsanering för privatpersoner, 58/93). Skuldsaneringen omfattar även de räntor och dröjsmålsräntor på skulderna som hänför sig till tiden innan skuldsaneringen inleddes.

Det har i praktiken varit ett problem då betalningsprogram uppgörs att i god tid få upplysningar av borgenärerna om skuldernas belopp vid den tidpunkt då skuldsaneringen inleddes. Då uppgifter saknas har den som uppgör betalningsprogrammet inte alltid kunnat påbörja förberedelserna för ett program och därför har man blivit tvungen att be om

förlängning av den frist som domstolen förelagt. Om förslaget till betalningsprogram har uppgjorts på basis av de uppgifter som gäldenären givit har uppgifterna om skuldens belopp kunnat preciseras först i utlåtandena om förslaget. Man har i så fall blivit tvungen att på nytt uppgöra ett förslag till betalningsprogram. Detta har orsakat extra arbete och tidsförlust samt kostnader särskilt i de fall då utredaren har uppgjort förslaget. För att missförhållanden av detta slag skall kunna elimineras föreslås det att borgenärerna skall uppge beloppet av en skuld som omfattas av skuldsaneringen inom den frist som domstolen förelägger vid äventyr att den del av skulden som överstiger det belopp som gäldenären uppgett kan lämnas obeaktat i betalningsprogrammet. Den som uppgör betalningsprogrammet skulle alltså på förhand ha kännedom om när skuldernas belopp har utretts för att programförslaget skall kunna uppgöras.

I lagen ingår inte för närvarande något uttryckligt stadgande om hur betalningarna till borgenärerna skall periodiseras i betalningsprogrammet. Att ett stadgande saknas har varit problematiskt särskilt i de fall då gäldenären har haft många borgenärer och hans betalningsmån har varit knapp. Att strängt iakttas principen om borgenärernas jämlikhet har i dylika fall kunnat leda till i markbelopp uttryckt anmärkningsvärt små betalningar. Betalningsprogrammet har av denna anledning såväl för gäldenären som för borgenären kunnat vara anmärkningsvärt oändamålsenligt. För att trygga att betalningsprogrammen skall kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt föreslås det att i lagen skall intas ett särskilt stadgande om periodisering av betalningar.

2.2. Behandlingen av ärendet vid domstol och utredarens uppgifter

Efter att en skuldsanering inlets får gäldenären inte betala de skulder som omfattas av skuldsaneringen. Syftet med betalningsförbudet är att hindra gäldenären från att försätta vissa borgenärer i en bättre situation än andra borgenärer. Det är dock ändamålsenligt för behandlingen av ett skuldsaneringsärende att gäldenären utan hinder av förbudet skall kunna betala mindre skulder ifall sådana finns. För närvarande kan domstolen ge gäldenären rätt att betala sådana skulder. I propositionen

föreslås att även en utredare vid sidan av domstolen skall kunna ge gäldenären en rätt att avvika från betalningsförbudet till denna del.

De betalnings-, indrivnings-, utmättnings- och andra verkställighetsförbud som följer av att en skuldsanering inleds kan förordnas temporärt innan beslut fattas om att sanering skall inledas. I propositionen föreslås att ändringssökandet skall begränsas till ett beslut genom vilket förbud inte har utfärdats. I propositionen föreslås även att vissa stadganden om domstolsbehandlingen av förslaget till betalningsprogram skall göras klarare. Enligt förslaget skall också ett tvistigt ärende som kommer upp i skuldsaneringen alltid kunna behandlas vid ett sammanträde vid vilket endast ordföranden är närvarande.

En utredare kan för närvarande förordnas då skuldsaneringen inleds eller vid en senare tidpunkt. I praktiken har det betraktats som en brist att ett förordnande inte enligt lag kan ges innan beslut fattas om att inleda en sanering. Enligt propositionen skall detta bli möjligt. Om en utredare förordnas innan saneringen inleds skall domstolen samtidigt bestämma de uppgifter som utredaren skall handha. I propositionen föreslås vidare att en utredare kunde förordnas även för en reglering av borgensansvar och säkerhetsansvar. För att utredarens arbetsmängd skall kunna minskas och en smidig behandling av ärendena tryggas föreslås det att utredaren kunde förelägga gäldenären och borgenärerna en frist inom vilken utlåtanen om förslaget till betalningsprogram skall ges.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har inga betydande ekonomiska eller organisatoriska verkningar.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen med förslag till ändring av lagen om skuldsanering för privatpersoner har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet. Propositionen baserar sig på ett förslag av en arbetsgrupp som justitieministeriet tillsatt. Medlemmarna i den arbetsgrupp som tillsatts för att följa med tillämpningen av lagen har beretts tillfälle att ta ståndpunkt till arbetsgruppens förslag.

Propositionen med förslag till ändring av lagen om företagssanering har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet. Den nya 99 a § som föreslås bli fogad till lagen har behandlats i den arbetsgrupp som tillsatts för att följa med tillämpningen av lagen och vars medlemmar har beretts tillfälle att ta ståndpunkt till förslaget.

5. Andra omständigheter som kan inverka på propositionens innehåll

I fråga om de stadganden som gäller innehållet i lagen om skuldsanering för privatpersoner fortsätter beredningen i en arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om skuldsanering för privatpersoner

4 §. *Bedömning av betalningsförmågan.* Gäldenärens betalningsförmåga har betydelse för bedömningen av förutsättningarna för en skuldsanering och gäldenärens betalningsmån i betalningsprogrammet. Till paragrafen föreslås fogat ett nytt 2 mom. enligt vilket justitieministeriet kan meddela närmare föreskrifter om grunderna för bedömningen av gäldenärens betalningsförmåga. Det är av synnerlig vikt för

bedömningen av betalningsförmågan till vilket belopp de utgifter beaktas som orsakas av gäldenärens oundgängliga levnadskostnader och av hans underhållsskyldighet. För närvarande är beloppet av dessa utgifter i sista hand beroende av domstolens prövning eftersom de inte har bestämts i lagen eller i författningar av lägre ordning. I praktiken baserar sig de markbelopp som ansetts acceptabla på motiveringarna i regeringens proposition (RP 183/92) och på de anvisningar för ifyllande av en ansökan om skuldsanering som justitieministeriet har fastställt. I motiveringarna till

regeringens proposition har bedömningen av de oundgängliga utgifterna knutits till utkomststödet förhöjda grunddel. Eftersom utkomststödet är avsett att vara endast temporärt medan däremot ett betalningsprogram är i kraft i allmänhet fem år eller en längre tid, har beloppen för utkomststödet höjts med en fjärdedel för att man skall undvika ändringar i betalningsprogrammen på grund av sedvanliga enskilda utgifter som är exceptionellt stora.

Avsikten är att bedömningen av beloppet av de oundgängliga levnadskostnaderna alltjämt skall basera sig på de ovannämnda principer som framgår av motiveringarna till regeringens proposition. Då bedömningen av betalningsförmågan vid skuldsanering sålunda baserar sig på systemet för utkomststöd orsakar ändringar som genomförs inom detta eller som påverkar detta ett behov av att för skuldsaneringens del kunna ge preciserande bestämmelser om bedömningen av de oundgängliga utgifterna och av även andra omständigheter som påverkar betalningsförmågan. Med hjälp av bestämmelserna kan en jämlik behandling av gäldenärerna främjas och förfarandet förenklas.

Det är inte möjligt att ge så uttömmande bestämmelser att domstolarna inte alltjämt skulle ha en prövningsmöjlighet i fråga om dem. Exempelvis i fråga om de oundgängliga utgifterna kan man bestämma den i allmänhet disponibla maximnivån. Det måste dock finnas en möjlighet att avvika från denna i en eller annan riktning på basis av domstolens prövning. Det blir fråga om att avvika från maximnivån uppåt närmast då gäldenären eller hans familj har särskilda oundgängliga, exceptionellt stora utgifter som inte kan anses ingå i det sedvanliga beloppet av de godtagbara utgifterna. Sådana utgifter kan orsakas av t.ex. kostnaderna för arbetsresor eller hälsovård. En avvikelse nedåt från maximnivån skall alltjämt vara möjlig förutom med gäldenärens samtycke även i andra typer av situationer såsom då gäldenären inte de facto behöver det fastställda maximibeloppet för att täcka sin utgifter t.ex. på grund av fortsatt anstaltsvård.

Det kan finnas ett behov av att meddela föreskrifter även vad gäller de inkomster eller förmåner som beaktas då gäldenärens betalningsförmåga skall bedömas. I systemet för utkomststöd beaktades t.ex. inte barnbidrag före den barnbidragsreform som trädde i kraft från början av 1994. Reformen av denna art

orsakar under årens lopp ett behov av att förnya grunderna för bedömningen av betalningsförmågan.

Principerna för underhållsskyldighet enligt äktenskapslagen och lagen om underhåll för barn kommer att tillämpas även vid skuldsanering. Med skuldsaneringsärenden arbetar beaktansvärt många sådana personer som inte har juristutbildning. Då föreskrifter utarbetas borde man därför överväga om det är orsak att i dem inta principer som hänför sig även till annan lagstiftning för att underlätta tillämpningspraxisen. Som exempel kan nämnas frågan om hur utbildningskostnaderna för ett myndigt barn som går i gymnasium eller i yrkesskola kan beaktas som en särskild utgiftspost för föräldrarna vid skuldsaneringen.

Avsikten är att höra social- och hälsovårdsministeriet då föreskrifterna bereds.

12 §. *Betalningsförbud och förbud att ställa säkerhet.* När en skuldsanering inleds följer för gäldenären ett betalningsförbud som regleras i paragrafens 1 mom. I paragrafens 2 mom. stadgas om undantag från betalningsförbudet. Det föreslås att till momentet skall fogas ett stadgande om att de medel som inflyter vid realiseringen av gäldenärens förmögenhet utan hinder av att skuldsaneringen inletts kan användas för betalning av kostnaderna för realiseringen och av de skulder för vilka förmögenheten utgör säkerhet.

Att en ansökan om skuldsanering lämnats eller att denna inletts inverkar inte på gäldenärens rätt att disponera över sin egendom. Gäldenären får alltså realisera sin egendom även under den tid då skuldsaneringen är anhängig. Om realiseringen verkställs innan betalningsprogrammet fastställts finns det inget behov av att invänta ett beslut om att betalningsprogrammet fastställts för att en säkerhetsskuld skall kunna betalas. Av de medel som inflyter vid en realisering som verkställs i samband med en skuldsanering betalas även i övrigt först kostnaderna för realiseringen och säkerhetsskulden (34 §). Det finns inte heller något behov av att domstolen ger ett särskilt förordnande som möjliggör en betalning. Ifall det vid realiseringen kvarstår medel efter att kostnaderna för realiseringen och säkerhetsskulden har betalats skall medlen fördelas på de vanliga skulderna i betalningsprogrammet i enlighet med 34 §. Om medlen efter realiseringen överlämnas till gäldenären kan han innan betalningsprogrammet fastställts använ-

da dem endast för sådana oundgängliga utgifter som hans inkomster inte räcker till för (7 § 1 mom.) eller för betalning av mindre skulder i det fall då han särskilt berättigas härtill på det sätt som refereras nedan. Om medlen används för andra ändamål kan det leda till att gäldenärens ansökan förkastas (10 § 8 punkten). Om realiseringen verkställs av en utredare eller, då det enligt lag är möjligt, av en utmätningsman kan de medel som vid realiseringen inflyter för de vanliga skulderna uppbevaras av utredaren eller utmätningsmannen till dess betalningsprogrammet har fastställts.

Enligt gällande lag kan domstolen då den beslutar om att skuldsanering skall inledas berättiga gäldenären att betala vissa slag av skulder eller skulder som understiger ett visst belopp. Syftet med stadgandet har varit att göra det lättare att uppgöra ett förslag till betalningsprogram särskilt i de situationer då gäldenären har ett flertal mindre skulder. Det föreslås att paragrafens 2 mom. skall ändras till denna del så att domstolen även i andra sammanhang än då beslut fattas om att skuldsanering skall inledas, kunde bestämma att skulderna kan betalas och att även en utredare kunde ge gäldenären rätt att betala vissa av sina skulder. Gäldenären kunde betala skulder med den betalningsmån som uppkommer under förfarandet eller av sina eventuella övriga tillgångar. Enligt förslaget skall gäldenären med stöd av ett förordnande som domstolen eller en utredare gett kunna betala endast skulder som är obetydliga till beloppet om det är ändamålsenligt med beaktande av förfarandet. Då skulden har betalats utsluts borgenären från skuldsaneringen och deltar inte längre i förfarandet. Betalningen av skulden besparar alltså den som uppgör förslaget till betalningsprogram ett visst arbete. Ändamålsenlighetssynpunkterna begränsar sig dock inte enbart till hur betalningsprogrammet uppgörs och fastställs. Betalningen av små skulder kan också underlätta en ändring av betalningsprogrammet. Fastän en borgenär som får en liten utdelningskvot kunde lämnas utan betalning i betalningsprogrammet med stöd av det nya 31 § 4 mom. som föreslås intaget i lagen kommer borgenärens rätt till betalning att kvarstå om betalningsprogrammet senare ändras då gäldenärens betalningsförmåga har förbättrats. Om borgenären har fått betalt för hela skulden innan betalningsprogrammet fastställts är det lättare att genomföra en ändring av

betalningsprogrammet än om alla borgenärer är med i programmet.

Typiska sådana skulder som det är ändamålsenligt att betala med hänsyn till förfarandet är sådana skulder som hänför sig till bestående skuldförhållanden och som endast delvis hänför sig till den tid som föregår skuldsaneringen, såsom hyra eller el- och telefonräkningar som gäller en debiteringsperiod som löper då skuldsaneringen inleds. Beträffande övriga slag av skulder kan man som en praktisk tillämpningsregel betrakta det att det i allmänhet är motiverat att betala en eller två enskilda räkningsfordringar om man för betalningen av dem använder betalningsmånen för en månad. Avsikten är dock inte att en gäldenär som innehar en god betalningsmån sammanräknat skulle använda avsevärda summor för betalning av mindre skulder innan betalningsprogrammet har fastställts. Stadgandet skulle ge uttryck för tanken att gäldenären då han har ett flertal mindre skulder som understiger ett visst belopp kunde ges en rätt att betala samtliga dessa. Om gäldenärens betalningsmån skulle räcka till för att betala endast en eller flera men inte alla mindre skulder kunde inte en eller flera borgenärer genom betalning försättas i en bättre ställning än de övriga. Det har inte ansetts nödvändigt att i stadgandet uppställa en beloppsgräns för vad som skall anses som en mindre skuld utan betalningen av skulderna skall prövas från fall till fall.

21 §. *Interimistiskt förbud.* När gäldenärens ansökan har blivit anhängig kan domstolen innan skuldsaneringen inleds bestämma att ett betalnings-, indrivnings-, utmätnings- eller annat verkställighetsförbud skall gälla interimistiskt. Om ett beslut fattas om ett interimistiskt förbud kan man inte särskilt söka ändring i detta. Om kravet på ett förbud förkastas hinner hovrätten i allmänhet inte ge ett avgörande i ärendet till följd av gäldenärens besvär innan tingsrätten har fattat ett beslut om att inleda en skuldsanering. Behandlingen av besvären i hovrätten medför i så fall onödigt arbete utan att ge gäldenären någon nytta av sitt ändringssökande. Till paragrafens 2 mom. föreslås fogat ett stadgande om att man inte i regel skall kunna söka ändring i ett beslut genom vilket ett krav på ett interimistiskt förbud har förkastats.

I praktiken uppkommer ett behov av att besluta om ett interimistiskt förbud för det

mesta i de situationer då ett beslut om att inleda en skuldsanering inte kan fattas i snabb ordning och i vilka ett förbud därför har betydelse då man vill förhindra en realisering av gäldenärens ägarbostad eller annan egendom som ingår i bastryggheten. Gäldenären kan ha ett stort intresse av att bevara egendomen. Enligt förslaget skall gäldenären kunna söka ändring i ett beslut genom vilket tingsrätten har förkastat gäldenärens krav, om ett förbud har sökts för att hindra en realisering av egendom som hör till bastryggheten.

I fråga om förfarandet vid ändringsökande kommer man att avvika från stadgandena i rättegångsbalken. Gäldenären skall alltiämt meddela missnöje med tingsrättens beslut men gäldenärens besvärsskrift skall enligt det föreslagna stadgandet tillställas hovrätten utan dröjsmål utan att man inväntar att besvärstiden löper ut. Hovrätten skall i brådskande ordning uppta besvären till prövning. Det kommer att bero på hovrättens prövning huruvida borgenärerna skall höras. Hovrätten skall, liksom även tingsrätten enligt 1 mom., kunna förordna om ett interimistiskt förbud utan att höra borgenärerna om ärendet är så brådskande att det är nödvändigt att förfara så. Stadgandet skulle även gälla sökande av ändring från hovrätten till högsta domstolen.

31 §. *Vanliga skulders inbördes ställning.* Vid skuldsanering iaktas för de vanliga skulderna principen om en lika relativ andel vilket framkommer av paragrafens 1 mom. Om undantag från denna princip stadgas i paragrafens 2 och 3 mom. (skulder med bättre förmånsrätt och efterställda skulder). I gällande lag finns inga uttryckliga stadganden om periodiseringen av betalningar för vanliga skulder. Ett bokstavligt iakttagande i betalningsprogrammet av principen om en lika relativ andel har i vissa fall lett till bestämmelser om att åt borgenärerna regelbundet, i allmänhet varje månad, skall betalas så små poster att de kostnader som orsakas av betalningen av varje enskild post har kunnat vara större än själva betalningen. Också borgenären har orsakats onödigt arbete av att motta och bokföra sådana regelbundna små betalningar.

Till paragrafen föreslås fogat ett nytt 4 mom. genom vilket man kan trygga ett ändamålsenligt förverkligande av betalningsprogrammen. Betalningsprogrammet skall kunna uppgöras så att gäldenärens betalningsmån först skall användas för betalning av utdelningar som är

obetydliga till beloppet och därefter för betalning av andra skulder. De utdelningar som enligt betalningsprogrammet erlaggs för skulderna skall kunna betalas antingen i en jämn takt eller enligt förslaget även i tur och ordning till olika borgenärer. Det senare betalningssättet liksom även det att betalningsmånen först används för betalning av mindre utdelningar skulle dock kunna användas endast under den förutsättningen att de övriga borgenärernas möjlighet att få betalning inte därigenom uppenbart äventyras. På borgenärernas ställning inverkar en eventuell förändring av gäldenärens betalningsförmåga under betalningsprogrammets giltighetstid. Om betalningsprogrammet måste ändras då gäldenärens betalningsförmåga har försvagats gäller ändringen endast de borgenärer som enligt betalningsprogrammet ännu har rätt till betalning (44 § 3 mom.). Om t.ex. det är skäl att anta att gäldenärens betalningsmån kommer att sjunka inom en nära framtid skulle det inte vara aktuellt att periodisera betalningarna på det sätt som avses i stadgandet.

Ofta då gäldenärens skuldbelopp är anmärkningsvärt stort ingår i skulderna såväl stora som små skulder. I sådana fall kan gäldenärens betalningsmån för hela den tid betalningsprogrammet gäller, för de mindre skulderna avkasta en i mark uttryckt obetydlig utdelning. I praktiken har det förekommit fall i vilka avkastningen för borgenären enligt betalningsprogrammet skulle vara totalt sett endast några mark eller t.o.m. mindre. Enligt det föreslagna nya 4 mom. kunde man i betalningsprogrammet lämna en sådan borgenär utan betalning för vilken totalbeloppet av avkastningen skall understiga ett belopp som skulle stadgas i förordning. Då förslaget beretts har en utdelning om 50 eller 100 mark betraktats som utgångspunkt. En borgenär som enligt betalningsprogrammet skulle ha rätt till mindre än 50 eller 100 mark kunde sålunda lämnas utan betalning och gäldenärens betalningsmån skulle även till denna del fördelas mellan de övriga borgenärerna. Stadgandet skulle inte vara tvingande och den undre gränsen för beloppet kunde i betalningsprogrammet sättas även på en lägre nivå än vad förordningen stadgar. Enligt 6 kap. 23 § (1586/92) utsökningslagen iaktas vid utsökning för närvarande en motsvarande princip i de fall då flere än en borgenär har krävt betalning ur de utmätta tillgångarna. Vid fördelningen av tillgångarna

kan en borgenär som inte har rätt till en större utdelning än 200 mark lämnas obeaktad. Vid konkurs kan borgenärens fordran lämnas obeaktad om borgenären inte har rätt till en större utdelning ur konkursboets tillgångar än 300 mark (105 a § (1585/92) konkursstadgan och F om hur obetydliga utdelningskvoter kan lämnas obeaktade vid konkurs (1593/92)). Om det belopp som enligt skatteuppbördslagen skall uppbäras eller indrivnas är mindre än 50 mark lämnas det ouppburet eller oindrivet. Om man skulle vara tvungen att särskilt tillstålla en betalningsskyldig en skatte- eller debetsedel för att ett belopp som understiger 100 mark skall kunna uppbäras skall man avstå från att uppbära det. Om det belopp som skall återbäras understiger 30 mark sker ingen återbäring (skatteuppbördsförordningen 21 §, 224/93).

I betalningsprogrammet skall särskilt nämnas de borgenärer som blir utan betalning på den ifrågavarande grunden (36 § 9 punkten). Om gäldenärens betalningsmån förbättras medan betalningsprogrammet är i kraft kan även en sådan borgenär få en betalning förutsatt att den förbättrade betalningsmån räcker till för en betalning över det minimibelopp som har utgjort undre gräns i betalningsprogrammet. Enligt 44 § 3 mom. som gäller ändring av betalningsprogrammet gäller en ändring som vidtas till borgenärernas fördel i betalningsprogrammet samtliga borgenärer. Om t.ex. avkastningen för skulderna då betalningsprogrammet fastställdes har varit 10 % av skuldernas kapital och gäldenärens betalningsmån förbättras så, att efter en ändring av programmet totalt 50 % av kapitalet kommer att betalas kan en borgenär som ursprungligen har blivit utan betalning dock få en betalning om skuldens belopp har varit 100 mark eller mera och den undre gränsen har varit 50 mark.

35 §. *Uppskov med realiseringen av en ägarbostad.* Enligt det gällande stadgandet förutsätter uppskov med realiseringen av en ägarbostad att gäldenären förmår betala den löpande räntan för uppskovstiden på de skulder för vilka bostaden utgör säkerhet. Stadgandets ordalydelse förutsätter alltså att ränta även i situationer med otillräcklig säkerhet skall betalas på hela beloppet av pantskulderna och inte enbart på det belopp som skall betraktas som en säkerhetsskuld. Med beaktande av den ställning säkerhetsskulderna och de vanliga skulderna har vid skuldsanering är stadgandets ordalydelse inte sakenligt. Paragrafen föreslås

ändrad så att ränta för uppskovstiden skall betalas på den säkerhetsskuld som belastar bostaden. Räntebetalningen gäller alltså de säkerhetsskulder för vilka gäldenärens ägarbostad utgör säkerhet.

38 §. *Fastställande av betalningsprogrammet.* Innehållet i betalningsprogrammet kan vara föremål för en förlikning. Gäldenären och borgenären kan också frivilligt komma överens om en ändring av skuldvillkoren. Enligt lagens 78 § har även en innehavare av en offentlig-rättslig fordran rätt att samtycka till en frivillig skuldreglering som iakttar principerna för en skuldsanering. Domstolen prövar lagenligheten i förslaget till betalningsprogram på basis av borgenärernas invändningar. Den nuvarande ordalydelsen i paragrafens 1 mom. kan dock ge borgenären anledning att anta att domstolen prövar förslagets lagenlighet även i de fall då borgenären har varit passiv och inte har givit något utlåtande om förslaget till betalningsprogram eller inte i ett eventuellt utlåtande uttryckligen samtyckt till att förslaget fastställs som ett betalningsprogram eller har motsatt sig en skuldsanering utan att individualisera grunden för sitt ogillande. Även för domstolarna har frågan om omfattningen av prövningsskyldigheten varit problematisk i dessa situationer. Det föreslås att paragrafens 1 mom. görs klarare så att ett betalningsprogram som avviker från lagens stadganden skall kunna fastställas om inte en borgenär i sitt utlåtande om förslaget uttryckligen har åberopat en omständighet som enligt borgenärens uppfattning medför att förslaget till program inte motsvarar lagens stadganden. Detsamma gäller för gäldenären i de fall då en utredare har uppgjort förslaget till program. Gäldenären skall ge sitt utlåtande om förslaget till utredaren och om gäldenären inte i sitt utlåtande har framfört till vilken del förslaget borde ändras finns det inga hinder för att fastställa betalningsprogrammet fastän programmet skulle avvika från lagens stadganden.

Vilket utlåtande som helst leder inte till att domstolen skulle pröva om förslaget till betalningsprogram är lagenligt. Invändningen om till vilken del förslaget inte motsvarar lagens stadganden skall vara motiverad. Domstolen skall dock då den bedömer innehållet i och betydelsen av utlåtandet fästa uppmärksamhet vid gäldenärens eller borgenärens möjligheter att förstå de omständigheter som är av betydelse för skuldsaneringen särskilt i de fall då

förslaget har uppgjorts av en utredare och gäldenären inte har haft ett biträde eller i de fall då borgenären är en privatperson. Vid behov kan gäldenären eller borgenären skriftligen eller vid ett sammanträde genom klagörande frågor tvingas individualisera sitt utlåtande. På motsvarande sätt kan man förfara i ett tvistemål varvid behandlingen av ärendet kan fortsättas vid ett sammanträde som hålls för en förberedande utredning eller så kan svaranden uppmanas ge ett nytt skriftligt utlåtande även då förutsättningar föreligger för att avgöra ärendet utan att den förberedande behandlingen fortsätter.

Det föreslås att stadgandet i 1 mom. om fastställande av betalningsprogram med samtycke av samtliga borgenärer skall slopas såsom onödigt. Om borgenärerna samtycker till att betalningsprogrammet fastställs behöver domstolen inte till någon del pröva innehållet i programmet.

Ett betalningsprogram som fastställts enligt paragrafens 2 mom. skall iaktas oberoende av ändringssökande om inte en högre domstol bestämmer något annat. I stadgandet har inte särskilt beaktats den situationen då gäldenärens ägarbostad eller annan egendom som ingår i bastryggheten skall realiseras enligt betalningsprogrammet. Stadgandet hindrar inte i sin nuvarande utformning en realisering fastän beslutet om att fastställa betalningsprogrammet till denna del skulle sakna laga kraft till följd av gäldenärens besvär. I praktiken har man veterligen inte påbörjat en realisering utan gäldenärens samtycke innan beslutet vunnit laga kraft. Det föreslås nu att paragrafens 2 mom. skall ändras så att domstolen då den fastställer betalningsprogrammet skall kunna bestämma att en realisering av egendomen kan påbörjas först efter att beslutet har vunnit laga kraft eller annat bestäms.

Om den domstol som behandlar ansökan om ändring bestämmer sig för en lösning som bevarar en ägarbostad måste ärendet återförvisas för en ny beredning av betalningsprogrammet. Gäldenären bör under besvärstiden använda sin betalningsmån för betalning av vanliga skulder. Då betalningsprogrammet till följd av att gäldenärens besvär har gillats, skall uppgöras på nytt så att gäldenären behåller sin ägarbostad, skall de betalningar som gäldenären gjort i dessa fall avdras från minimiavkastningen för de vanliga skulderna. Om gäldenären bor i sin ägarbostad kan den verkliga

betalningsmånen till följd av låga boendekostnader tillfälligt vara större än de betalningar som under besvärstiden gjorts för de vanliga skulderna ifall dessa har avvägs i enlighet med boendekostnaderna efter en realisering av bostaden. I dylika fall skall gäldenären till övriga delar spara sin betalningsmån för betalning av en säkerhetsskuld för att det program som bevarar ägarbostaden skall vara möjligt att genomföra. Om gäldenärens besvär inte gillas behövs den inbesparade betalningsmånen helt eller delvis för kommande flyttnings- och boendekostnader.

44 §. *Ändring av betalningsprogrammet.* En realisering av egendom som ingår i gäldenärens bastrygghet kan bli aktuell förutom i samband med att betalningsprogrammet fastställs även då detta ändras. Gäldenären kan ansöka om en ändring av betalningsprogrammet därför att hans betalningsförmåga har försvagats väsentligt. Gäldenären kan då eventuellt föreslå att kostnaderna för skötseln av en säkerhetsskuld skall regleras mer än vad som gjorts i betalningsprogrammet. Om borgenären motsätter sig gäldenärens förslag och domstolen anser att säkerhetsskuldandelen inte längre kan minskas genom skuldsaneringen skall det bestämmas att egendomen realiseras.

Om gäldenärens betalningsförmåga nedgår medan betalningsprogrammet är i kraft kan det leda till att han blir tvungen att försumma sina betalningar till borgenärerna. En borgenär kan med stöd av 42 § på basis av en försummelse ansöka om att betalningsprogrammet skall förfalla. Om man kan anse att betalningarna försummats till följd av en omständighet som kan utgöra grund för en ändring av betalningsprogrammet kan programmet ändras i stället för att det förfaller.

Det är möjligt att i de fall som beskrivits ovan bestämmelser om en realisering av egendom som ingår i gäldenärens bastrygghet ges i samband med en ändring av betalningsprogrammet. Det föreslås att paragrafens 4 mom. skall ändras i fråga om sökande av ändring så att det motsvarar 38 § 2 mom. På samma sätt som då ett betalningsprogram fastställs kunde man alltså då ett betalningsprogram ändras bestämma att bestämmelserna om realiseringen av gäldenärens förmögenhet skall iaktas först då beslutet har vunnit laga kraft eller något annat bestäms.

49 §. *Behandlingsordningen och behörig domstol.* Enligt paragrafens 2 mom. skall tvistiga

ärenden behandlas vid sammanträde i en fulltalig underrätt, utom då parterna önskar något annat eller domstolen anser frågan vara klar. Vid domstolarna finns det anmärkningsvärt många skuldsaneringsärenden, vilket konstaterades i den allmänna motiveringen, och det finns inte anledning att anta att antalet ärenden åtminstone i en nära framtid skulle minska väsentligt. Ärendena borde kunna behandlas smidigt. Av denna anledning föreslås det att 2 mom. som gäller sammansättningen av tingsrätten skall ändras så att även ett tvistigt ärende alltid skall kunna behandlas vid ett sammanträde av en enda domare. Stadgandet förhindrar inte en behandling av ärendet vid ett sammanträde i en fulltalig underrätt.

54 §. *Beslut om inledande av skuldsanering.* I paragrafens 1 mom. som gäller förutsättningarna för ett beslut om att skuldsanering skall inledas talas felaktigt om eller i stället för och. I momentet hänvisas inte heller beträffande en gäldenär som idkar näring till de tilläggsföruttagningar för en skuldsanering som stadgas i lagens 45 §. Enligt förslaget skall i 1 mom. paragrafhänvisningarna slopas i sin helhet varvid de ovan konstaterade oklarheterna försvinner. I praktiken har de inte utgjort något problem.

Såsom i de allmänna motiveringarna har konstaterats har uppgörandet av ett betalningsprogram ofta försvårats av att man inte av borgenärerna har fått uppgifter om beloppet på de skulder som omfattas av skuldsaneringen sådana de varit vid den tidpunkt då skuldsaneringen har inletts eller så har dessa uppgifter erhållits först i ett sent skede. För att ett förslag till betalningsprogram skall kunna uppgöras har man varit tvungen att begära tilläggstid av domstolen och avgörandet i saken har sålunda dragit ut på tiden. Det föreslås att i paragrafens 2 mom. 2 punkt skall intas ett stadgande om att domstolen i beslutet om att en skuldsanering skall inledas skall kunna förelägga borgenärerna en utsatt dag då skuldbeloppet skall uppges. Om borgenären försummar att uppges skuldens rätta belopp senast på den utsatta dagen kan skulden i betalningsprogrammet beaktas till det belopp som gäldenären har uppgett i sin ansökan. Då gäldenären i sin ansökan om skuldsanering skall uppges skuldens belopp och till ansökan föga ett verifikat som utvisar beloppet kan borgenärens försummelse i praktiken leda till att räntan på skulden för den tid som föregår inledandet av

skuldsaneringen delvis eller möjligen helt kan bli obeaktad i betalningsprogrammet.

En viss dag skall utsättas såväl då gäldenären eller hans biträde uppgör förslaget till betalningsprogram som då en utredare förordnas i ärendet. Om utredaren uppgör förslaget skall meddelandena alltid tillställas utredaren. Om förslaget däremot uppgjorts av en skuldrådgivare, ett allmänt rättsbiträde eller en annan person som biträder gäldenären kan man bestämma att meddelandena skall tillställas den som uppgjort förslaget. Det kan bestämmas att meddelandena skall tillställas domstolen om denna inte har kännedom om vem som uppgjort förslaget eller domstolen i övrigt anser det motiverat.

Fristen för att uppges skulden skall föreläggas så att borgenären har tillräckligt med tid för att presentera en utredning efter att han informerats om beslutet att inleda en skuldsanering. Då fristen föreläggs skall man alltså beakta den tid som utredaren eller domstolen behöver för att distribuera tillkännagivandet. Den tid som borgenären kommer att ha till sitt förfogande skall inte få vara kortare än två veckor. Det kan ofta i praktiken föreligga ett behov av en längre tid t.ex. då skulden har varit obetald eller för indrivning hos utmätningsmannen en längre tid. Det kan i sådana fall krävas mycket arbete av borgenären för att utreda skuldbeloppet och de upplupna räntorna.

Det föreslås att i lagen skall intas ett nytt stadgande om tillkännagivande (62 a § 2 mom.). Enligt stadgandet kan ett tillkännagivande om att förfarandet har inletts tillställas borgenärerna per post som en vanlig brevförskändelse. Av denna anledning skulle det hot som anknyter till en försummelse att uppges skuldens belopp vara beroende av prövning. Om borgenären påstår att tillkännagivandet inte har kommit fram och yrkar på att förslaget till betalningsprogram skall ändras och det inte kan visas att borgenären har delgivit beslutet om att skuldsanering inleds, skall domstolen bestämma att förslaget till betalningsprogram skall beredas på nytt.

Det hot som gäller då skuldbeloppet skall uppges skall givetvis gälla endast de borgenärer som gäldenären har uppgett i sin ansökan. Gäldenären är skyldig att uppges alla de skulder som omfattas av skuldsaneringen. Om en skuld hemlighålls kan det leda till att ansökan förkastas (10 § 8 punkten). Om en skuld inte har uppgivits på grund av gäldenärens oförstånd

eller okunskap kan ett fastställt betalningsprogram ändras (44 § 1 mom. 3 punkten). Ett betalningsprogram kan ändras även i det fall att det av en eller annan anledning skulle framgå att borgenären för en skuld som gäldenären uppgett, inte överhuvudtaget har fått kännedom om skuldsaneringen (44 § 1 mom. 2 punkten). Den fordran på gäldenären som en sådan borgenär har kommer att beaktas till fullt belopp då programmet ändras dvs. till det belopp som skulden uppgick till då beslut fattades om att inleda en skuldsanering.

Det föreslås att i paragrafens 2 mom. 3 punkt skall intas ett stadgande som motsvarar den nuvarande 2 punkten. Samtidigt skall till punkten fogas ett stadgande om att borgenärernas utlåtanden om gäldenärens ansökan och om förslaget till betalningsprogram skall ges samt invändningarna mot skulderna framföras senast på en utsatt dag vid äventyr att utlåtandena och invändningarna i annat fall kan lämnas obeaktade. Detta följer redan av 12 § lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt men ett uttryckligt konstaterande av hotet i skuldsaneringslagen är motiverat särskilt av den anledningen att privatpersoner kan uppträda som borgenärer.

Det föreslås att i den nuvarande 3 punkten i paragrafens 2 mom. skall slopas såsom obehövt den frist för att distribuera förslaget till betalningsprogram som föreläggs utredaren. En frist föreläggs enligt momentets 1 punkt även i de fall då förslaget uppgörs av utredaren. Ett stadgande som motsvarar den nuvarande 3 punkten finns i förslagets 4 punkt.

Det föreslås att i paragrafens 4 mom. stadgandena om sättet för delgivning slopas. Om tillkännagivande skall stadgas i den nya 62 a §.

58 §. *Uppskov och förfall för ärendet i vissa fall.* Domstolen kan på basis av de utlåtanden som borgenärerna gett om förslaget till betalningsprogram låta förslaget beredas på nytt. Det är inte alltid absolut nödvändigt att bereda förslaget på nytt. Om den ändring som skall göras i förslaget till betalningsprogram inte orsakar invecklade räkneoperationer kan domstolen fastställa ett betalningsprogram som avviker från förslaget. Till paragrafens 1 mom. föreslås fogat ett klargörande stadgande enligt vilket man inte behöver bereda gäldenären eller borgenärerna tillfälle att ge ett utlåtande om det nya förslaget. Det är inte i allmänhet nödvändigt att inbegära nya utlåtanden då ändringen av förslaget till betalningsprogram

baserar sig på domstolens avgörande av en tvistig fråga. Borgenären eller gäldenären kan söka ändring i ett sådant avgörande genom att besvära sig över beslutet om att fastställa betalningsprogrammet. Man skall dock kunna inbegära utlåtanden i de fall då domstolen anser det vara nödvändigt med beaktande av den betydelse ändringen i förslaget till betalningsprogram har och innehållet i de utlåtanden som givits om förslaget. Det är i allmänhet nödvändigt att inbegära utlåtanden i de fall då man blir tvungen att göra ändringar av grundläggande natur i förslaget till betalningsprogram. Huruvida man om det nya förslaget skall höra alla borgenärer eller endast en del av borgenärerna är beroende av domstolens prövning. Om samtliga borgenärer drar nytta av ändringen är det uppenbart onödigt att höra borgenärerna på nytt. Om förslaget till betalningsprogram däremot i praktiken måste uppgöras på nytt i dess helhet är det skäl att höra samtliga borgenärer. Om domstolen låter förslaget beredas på nytt på den grunden att säkerhetsskuldandelen måste beräknas på ett sätt som avviker från förslaget är det inte i allmänhet nödvändigt att höra borgenärer med vanliga skulder om det nya förslaget. Om det åligger en utredare att uppgöra det nya förslaget till betalningsprogram skall domstolen ge utredaren anvisningar om huruvida borgenärerna och gäldenären skall beredas tillfälle att uttala sig om det nya förslaget.

I den nya 62 a § föreslås ett stadgande om att domstolen skall informera gäldenären och borgenärerna om att ett beslut om betalningsprogrammet kommer att ges. I tillkännagivandet skall ingå ett omnämnande av huruvida förslaget till betalningsprogram har ändrats efter att de som är delaktiga i ärendet har haft tillfälle att uttala sig om förslaget. De som är delaktiga kommer sålunda att få upplysning om huruvida förslaget till betalningsprogram har fastställts i den form som det har tillställts dem eller om förslaget därefter har ändrats.

62 a §. *Meddelanden och förfarandet vid tillkännagivande.* Det föreslås att i lagen intas ett nytt stadgande om meddelanden och tillkännagivanden. För närvarande iakttas vid tillkännagivande av beslut om att fastställa ett betalningsprogram 16 § lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt enligt vilken det inte är nödvändigt att meddela samtliga borgenärer om att ett beslut givits. Ett meddelande om att ett beslut kommer att ges

skall lämnas då ansökningsärendet avgörs på ett sätt som avviker från vad sökanden eller en annan som är delaktig i beslutet har begärt. I allmänhet har en borgenär som inte har givit något utlåtande inte alls informerats. Detta har gett upphov till oklarheter. För att dessa skall kunna elimineras föreslås det att som 1 mom. i paragrafen intas ett stadgande om att samtliga borgenärer skall informeras om att ett beslut om att fastställa ett betalningsprogram kommer att ges. Av lagens 3 § 1 mom. 3 punkt följer att borgenär vid en skuldsanering är också den som gått i borgen eller ställt en säkerhet för gäldenärens skuld eller en medgäldenär även i det fall att någon skyldighet att betala skulden inte för deras del ännu är aktuell. Man skall alltså tillstålla även dem ett tillkännagivande om att ett beslut om betalningsprogrammet kommer att ges. Dessa borgenärer har nämnts särskilt i 54 § 4 mom. för att de med säkerhet skall få kännedom om att en skuldsanering har inletts (LaUB 14/1992 rd.). Det har inte ansetts nödvändigt att nämna dem särskilt i det föreslagna stadgandet. Utöver borgenärerna skall utredaren och utmätningsmannen på gäldenärens hemort informeras om att beslutet kommer att ges. Enligt 66 § 2 mom. som föreslås ändrat skall utredaren kunna ges i uppdrag att handha tillkännagivandena.

Enligt förslaget skall i tillkännagivandet uppges om förslaget till betalningsprogram har ändrats efter att förslaget har tillställts de berörda. Om ändringar inte har gjorts har borgenären inte i allmänhet behov av att beställa en kopia av beslutet.

I paragrafens 2 mom. skall stadganden intas om hur meddelanden och tillkännagivanden skall framföras. Stadgandet motsvarar 81 § (609/93) i lagen om företagssanering. Även vid skuldsanering föreligger det ett behov av att få till stånd ett smidigare och förmånligare förfarande för tillkännagivande än det nuvarande. Stadgandet underlättar särskilt utredarens arbete. Domstolen har även tidigare kunnat framföra tillkännagivanden per post men utredaren har i allmänhet framfört tillkännagivandena i enlighet med 66 § 2 mom. mot delgivningsintyg eller mottagningsbevis. Detta har ibland gett upphov till avsevärt mycket arbete och kostnader.

Domstolen eller en utredare kan enligt förslaget framföra tillkännagivanden per post eller via telefax eller elpost. Beroende på domstolens

eller utredarens prövning skall man även kunna använda ett sådant förfarande för tillkännagivande som kan verifieras. Det kan vara motiverat att använda ett dylikt sätt för tillkännagivande närmast då borgenären är en privatperson. Om en privatperson inte på posten löser ut t.ex. ett brev som sänts till honom mot mottagningsbevis, vilket har inträffat i praktiken, skall tillkännagivandet därefter sändas till honom som en vanlig brevöversändelse. Då man blir tvungen att ge särskilda tillkännagivanden om att en skuldsanering inletts och om förslaget till betalningsprogram, kan det vara nödvändigt att framföra det sistnämnda bevisligen t.ex. om utredaren inte har fått kontakt med borgenären då betalningsprogrammet uppgjordes.

Man kan alltid avgöra ett ärende som gäller skuldsanering fastän alla tillkännagivanden skulle ha framförts som en vanlig brevöversändelse och något utlåtande i ärendet inte har givits. Om det efter att betalningsprogrammet fastställts skulle framgå att någon av borgenärerna inte har fått kännedom om beslutet att inleda sanering eller om förslaget till betalningsprogram kan betalningsprogrammet med stöd av 44 § 1 mom. 3 punkten ändras om borgenärens fordran på gäldenären har varit större än den skuld som beaktats i betalningsprogrammet. Till övriga delar kan betalningsprogrammet ändras på ansökan av en sådan borgenär om borgenären kan presentera en sådan grund som avses i 44 § 1 mom. 2 punkten.

64 §. *Förordnande av utredare.* Enligt gällande lag är det inte möjligt att förordna en utredare för reglering av ett borgensansvar eller ett säkerhetsansvar som genomförs utan skuldsanering. I praktiken har det förekommit ett behov av att förordna en utredare särskilt då det till domstolen i samband med gäldenärens ansökan om skuldsanering samtidigt har inlämnats en ansökan av en borgensman eller av någon som ställt säkerhet om en reglering av en borgens- eller säkerhetsskuld. I sådana fall skulle det i allmänhet vara ändamålsenligt att samma utredare uppgör ett betalningsprogram för såväl gäldenären som för borgensmannen eller för den som ställt en säkerhet. Det kan ibland vara så pass besvärligt att utreda förutsättningarna för en reglering av ett borgensansvar och säkerhetsansvar och att uppgöra ett betalningsprogram att det kan föreligga ett behov av att förordna en utredare redan av den

anledningen. Det föreslås därför att i 1 mom. intas ett stadgande om att en utredare skall kunna förordnas även vid reglering av borgens- och säkerhetsansvar.

Enligt gällande lag kan en utredare förordnas då beslut fattas om att inleda en skuldsanering. I praktiken har det dock förekommit ett behov av att förordna en utredare i ett tidigare skede närmast då gäldenärens ekonomiska situation har varit särskilt oklar och det har behövts sådan sakkunskap för att reda ut den som den person som biträder gäldenären inte har haft. Det föreslås därför att paragrafens 2 mom. skall ändras så att en utredare skall kunna förordnas vid en skuldsanering redan innan domstolen beslutar om att skuldsanering skall inledas. Avsikten är att en utredare endast i exceptionella fall skall förordnas innan skuldsaneringen inleds och fortsättningsvis skall det i allmänhet förutsättas att ansökan om skuldsanering jämte bilagor inkommer från gäldenären i ett sådant skick att det inte på basis av dem skall finnas några hinder för att fatta ett beslut om att skuldsanering skall inledas. En utredare skall liksom för närvarande kunna förordnas även efter att en skuldsanering inlett om behov därtill uppkommer. I fråga om reglering av borgensansvar och säkerhetsansvar har det inte ansetts nödvändigt att bestämma en uttrycklig tidpunkt för när en utredare skall förordnas.

66 §. *Utredarens uppgifter.* Enligt paragrafens 1 mom. åligger det utredaren att uppgöra ett förslag till betalningsprogram enligt denna lag. Utredaren blir i förslaget tvungen att ta ställning till frågor som är beroende av prövning eller möjligen tvistiga och kan med samtycke av de i saken delaktiga uppgöra ett förslag till betalningsprogram som avviker från lagens stadganden. Därför föreslås det att hänvisningen till ett förslag till betalningsprogram enligt denna lag såsom onödig skall slopas i 1 mom.

Paragrafens 1 mom. föreslås vidare kompletterat så att till utredarens uppgifter skall fogas ett omnämnande av att han skall handha andra uppgifter som domstolen bestämmer om. Eftersom domstolen med stöd av 64 § 2 mom. som föreslås ändrat, skall kunna förordna en utredare redan innan skuldsaneringen inleds kan det i detta sammanhang vara nödvändigt att fastställa för vilka andra uppgifter än uppgörande av ett förslag till betalningsprogram utredaren förordnas. Tillägget är nödvändigt även av den anledningen att utredaren

enligt förslaget skall kunna förordnas även vid reglering av borgensansvar och säkerhetsansvar.

Efter att ha uppgjort förslaget till betalningsprogram sänder utredaren i allmänhet förslaget till gäldenären och borgenärerna med en begäran om ett utlåtande inom en utsatt tid. I de fall då förslaget uppgörs av en utredare skall invändningarna mot de skulder som ingår i betalningsprogrammet framföras till utredaren (56 §). Eftersom utredaren inte har kunnat förstärka sin begäran med ett hot har fristerna inte nödvändigtvis iakttagits. Detta har kunnat leda till att utredaren har blivit tvungen att be domstolen om en ny frist för att uppgöra ett förslag till betalningsprogram då det har funnits anledning att rätta förslaget på grund av synpunkter som en gäldenär eller en borgenär som givit sitt utlåtande i ett sent skede har framfört. På grund av en rättelse har det å andra sidan funnits anledning att be parterna om nya utlåtanden eller åtminstone meddela dem på vilka grunder och på vilket sätt det förslag till betalningsprogram som redan tillställts dem har ändrats. Orsaker av denna typ har delvis inverkat på hur länge behandlingen av skuldsaneringsärenden har tagit vid domstolarna. En ny beredning av förslaget till betalningsprogram har också gett upphov till extra kostnader. Det föreslås att ett stadgande intas i paragrafens 2 mom. för att trygga smidigheten i utredarens arbete och ärendenas behandling. Enligt detta skall utredaren kunna inbegära utlåtanden och invändningar av parterna inom en utsatt frist vid äventyr att utredaren kan lämna utlåtanden och invändningar som inkommer efter att fristen utlöpt utan beaktande. Det föreslås att i paragrafen skall intas även ett uttryckligt stadgande om att gäldenären och borgenärerna skall beredas tillräckligt med tid för att avge sina utlåtanden. Hur mycket tid som behövs skulle bero på utredarens prövning. I allmänhet kan man som en skäligen tid betrakta mellan två och fyra veckor från det att förslaget till betalningsprogram har delgivits gäldenären och borgenärerna. Vad som är en tillräcklig tid skall prövas från fall till fall. Om förslaget till betalningsprogram är enkelt kan två veckor vara en skäligen tid. Ju mer invecklat fallet är desto mera tid skall utredaren reservera.

Till paragrafens 2 mom. föreslås ett tillägg enligt vilket domstolen skall kunna ge utredaren i uppdrag att informera gäldenären och

borgenärerna om den dag då beslutet om betalningsprogrammet gavs. I momentet skall stadgandet om sättet för tillkännagivanden slopas eftersom stadganden om detta intas i den nya 62 a §.

79 a §. *Särskilda preskriptionstiders eller indrivningsfristens förhållande till en frivillig skuldsanering.* Det föreslås att i lagen skall intas en ny 79 a § som gäller särskilda preskriptionstiders och indrivningsfristens förhållande till en frivillig skuldsanering. I propositionen föreslås att en likadan paragraf skall intas i lagen om företagssanering.

Ikraftträdelsestadgande. Avsikten är att de föreslagna ändringarna skall träda i kraft så snart som möjligt efter att lagen har antagits och blivit stadfäst. De nya stadgandena skall kunna tillämpas även på ärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft. De begränsningar i rätten att söka ändring som ingår i lagens 21 § 2 mom. skall dock inte tillämpas om ett yrkande på ett interimistiskt förbud har förkastats innan denna lag träder i kraft. Däremot skall stadgandena om förfarandet i nämnda 2 mom. kunna tillämpas fastän beslutet har givits innan denna lag träder i kraft. Detta innebär att besvärsskriften genast kan tillställas den domstol som behandlar ansökan om ändring och denna kan då behandla ärendet enligt det nya stadgandet. Ifall beslutet om betalningsprogrammet har tillkännagivits i enlighet med 16 § lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt, innan lagen träder i kraft och beslutet ges efter att lagen trätt i kraft skall inte 62 a § 1 mom. i denna lag tillämpas.

1.2. Lag om företagssanering

99 a §. *Särskilda preskriptionstiders eller indrivningsfristens förhållande till en frivillig skuldsanering.* I 99 § lagen om företagssanering ingår stadganden om de för vissa slag av fordringar stadgade särskilda preskriptionstidernas eller indrivningsfristernas förhållande till saneringsförfarandet. Stadgandena gäller de fall då borgenären enligt lag skall driva in sin fordran inom en viss frist vid äventyr att rätten till betalning i annat fall går förlorad. En sådan särskild preskriptionstid som inte kan brytas har stadgats bl.a. för skattefordringar och vissa andra offentligtrettsliga fordringar (lag om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg

367/61). Vidare finns det i annan lagstiftning ett flertal hänvisningsstadganden genom vilka stadgandena i nämnda lag om indrivning av skatter och avgifter har utsträckts till att gälla även fordringar av annat slag. Sådana stadganden ingår bl.a. i lagar om lagstadgade pensions- och andra försäkringar beträffande de premiefordringar som avses i dem. Genom stadgandena i 99 § lagen om företagssanering tryggas att det förbud mot indrivning och verkställighet av saneringsskulder som är i kraft under saneringsförfarandet inte kan leda till en rättsförlust för innehavaren av en fordran som berörs av en dylik särskild preskriptionstid samt att borgenären utan hinder av preskriptionstiden har kvar sin rätt till betalning med stöd av saneringsprogrammet och i de fall då en skuldsanering enligt saneringsprogrammet förfaller.

Den föreslagna 99 a § gäller de särskilda preskriptionstidernas och indrivningsfristernas förhållande till en frivillig skuldreglering. Stadgandets syfte motsvarar syftet med 99 § dvs. att förhindra rättsförluster för borgenären till följd av att fristen löper ut i de fall då villkoren för skulden revideras men detta i stället för vid ett sedvanligt saneringsförfarande sker utan domstolsförfarande med samtycke av borgenären. Det föreslagna stadgandet är nödvändigt särskilt för att de särskilda preskriptionstiderna som inte kan brytas inte skall utgöra ett hinder för ett frivilligt genomförande av en skuldreglering.

Av paragrafens första mening framgår att den omständigheten att en i stadgandet avsedd särskild, obruten preskriptionstid eller indrivningsfrist löper ut inte skall utgöra något hinder för borgenären att få betalning i enlighet med en sådan frivillig skuldreglering som till sitt innehåll motsvarar principerna i företags-saneringslagen. Det sistnämnda kriteriet är detsamma som i lagens 97 § som gäller rätten för en myndighet som svarar för indrivningen av en offentligtrettslig fordran att samtycka till en frivillig skuldreglering. Det skall sålunda vara fråga om en helhetsreglering av gäldenärens skulder som syftar till att klargöra förhållandet mellan en insolvent gäldenär eller en gäldenär som hotas av insolvens och samtliga hans borgenärer, så att villkoren för de skulder som uppkommit före regleringen anpassas till en uppskattning av gäldenärens verkliga betalningsförmåga och borgenärer som sinsemellan står i en likartad ställning bemöts jämbördigt.

Den omständigheten att en enskild borgenär eller en grupp av borgenärer med samtycke av de övriga får full betalning, antingen med stöd av de uttryckliga villkoren för regleringen eller på grund av att ifrågavarande borgenär eller grupp av borgenärer lämnas utanför regleringen så att villkoren för skulderna förblir oförändrade, hindrar inte en tillämpning av den aktuella paragrafen eftersom en sådan reglering är möjlig även enligt företagssaneringslagen. Däremot kan paragrafen inte tillämpas på sådana regleringar som inte ens i utgångsskedet syftar till en helhetsreglering av alla skulder utan t.ex. endast till en uppluckring av villkoren för den ifrågavarande enskilda skulden.

Av paragrafens första mening framgår att om en skuldreglering mellan gäldenären och borgenärerna innebär att betalningstiden förlängs så att den sträcker sig över den tidpunkt då preskriptionstiden för t.ex. en skattefordran eller en annan dylik fordran i övrigt skulle löpa ut, borgenären, utan hinder av denna omständighet är berättigad att få betalning för sin fordran i enlighet med villkoren för skuldregleringen. Preskriptionstiden utgör sålunda inte något hinder för borgenären att samtycka till en sådan frivillig skuldreglering genom vilken gäldenärens betalningar tidsmässigt placeras så att de ger avkastning ännu efter att den normala preskriptionstiden utlöpt.

Paragrafens andra mening är nödvändig i sådana fall då gäldenärens betalningsskyldighet inte fullgörs i enlighet med villkoren för skuldregleringen. Den innehåller en ny bakre gräns för indrivning av en fordran: borgenären skall driva in fordran senast före utgången av det kalenderår som följer på det då betalningstiden enligt villkoren för skuldregleringen har löpt ut vid äventyr att han annars förlorar sin rätt till betalning. Om dock den ursprungliga fristen för indrivning av en fordran löper ut senare

kan borgenären driva in sin fordran inom denna tid. Stadgandet i den andra meningen kan sålunda inte förkorta utan endast förlänga den frist som skulle iaktas utan skuldreglering. Om villkoren i skuldregleringen t.ex. föreskriver att en skatteskuld skall erläggas i sin helhet senast vid utgången av oktober 1998 men en del av skulden vid den tidpunkten är obetald av en eller annan orsak, skall borgenären indriva sin återstående fordran senast vid utgången av 1999 förutom om den ursprungliga fristen löper ut vid en senare tidpunkt.

Ikraftträdelsestadgande. Den föreslagna ändringen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att lagen har antagits och blivit stadfäst.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Till följd av propositionen måste förordningen om skuldsanering för privatpersoner justeras. Något utkast till förordning har inte fogats till denna proposition.

Med stöd av det föreslagna nya 4 § 2 mom. i lagen om skuldsanering för privatpersoner kommer justitieministeriet att meddela närmare föreskrifter om grunderna för bedömningen av betalningsförmågan.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om skuldsanering för privatpersoner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 25 januari 1993 om skuldsanering för privatpersoner (57/93) 12 § 2 mom., 21 § 2 mom., 35 och 38 §§, 44 § 4 mom., 49 § 2 mom., 54 § 1, 2 och 4 mom., 58 § 1 mom., 64 § 1 och 2 mom. och 66 § 1 och 2 mom. samt

fogas till 4 § ett nytt 2 mom., till 31 § ett nytt 4 mom. samt till lagen nya 62 a och 79 a §§ som följer:

4 §

Bedömning av betalningsförmågan

Justitieministeriet kan meddela närmare föreskrifter om grunderna för bedömning av betalningsförmågan.

12 §

Betalningsförbud och förbud att ställa säkerhet

Det i 1 mom. stadgade betalningsförbudet gäller inte en underhållsbidragsskuld med förmånsrätt. Gälldenären kan också utan hinder av förbudet till en säkerhetsborgenär betala räntor och andra kreditkostnader som förfaller till betalning efter att skuldsaneringen inletts enligt villkoren för skulden. Av de medel som en realisering av gälldenärens förmögenhet avkastar kan kostnaderna för realiseringen och de skulder för vilka förmögenheten utgör säkerhet betalas. Domstolen eller utredaren kan bestämma att gälldenären, utan hinder av betalningsförbudet, får betala obetydliga skulder som understiger ett visst belopp, när detta är ändamålsenligt med hänsyn till förfarandet.

21 §

Interimistiskt förbud

I ett beslut genom vilket ett i 1 mom. nämnt interimistiskt förbud har meddelats får ändring inte sökas särskilt. När domstolen har förkastat ett yrkande som gäller ett interimistiskt förbud får ändring i beslutet sökas särskilt endast om ansökan gäller ett förbud som syftar till att förhindra en realisering av egendom som hör till gälldenärens bastrygghet. Gälldenärens ändringsansökan skall utan dröjsmål tillställas

den domstol som behandlar ändringsansökan och besvären skall i brådskande ordning prövas av domstolen. Domstolen skall, om anledning föreligger, ge borgenärerna möjlighet att bemöta besvären.

31 §

Vanliga skulders inbördes ställning

Betalningsprogrammet kan göras upp så att borgenärerna först skall få betalning för utdelningskvoter som är obetydliga till beloppet och även så att den betalningsmån som vid regelbundna tidpunkter uppkommer för gälldenären skall användas i tur och ordning för betalning till de olika borgenärerna, ifall detta är ändamålsenligt med tanke på genomförandet av betalningsprogrammet och de övriga borgenärernas möjligheter att få betalning inte uppenbart äventyras till följd därav. Om borgenärerna är flera än en kan i betalningsprogrammet en borgenär som är berättigad till en utdelning som är mindre än ett genom förordning stadgat belopp lämnas utan betalning.

35 §

Uppskov med realiseringen av en ägarbostad

Om gälldenärens ägarbostad skall realiseras i enlighet med 15, 29 eller 33 § kan domstolen på yrkande av gälldenären bestämma att realiseringen får vidtas först efter en viss tid som får vara högst ett år, om det med hänsyn till förhållandena för gälldenären och hans familj skall anses skäligt och om gälldenären förmår betala den löpande räntan för nämnda tid på den säkerhetsskuld som belastar ägarbostaden. Om gälldenären försummar betalningen av denna ränta, får borgenären utöva de rättigheter som avses i 13 § 1 mom. 1 punkten.

38 §

Fastställande av betalningsprogrammet

Ett betalningsprogram kan fastställas, om det enligt 9 — 11 §§ finns förutsättningar för en skuldsanering och programmet motsvarar stadgandena i denna lag. Betalningsprogrammet kan fastställas trots att det avviker från stadgandena i denna lag, om inte borgenären eller gäldenären har åberopat detta i sitt utlåtande om förslaget till betalningsprogram.

Ett fastställt betalningsprogram skall iaktas oberoende av ändringsökande, om inte en högre domstol bestämmer något annat. Domstolen kan då den fastställer betalningsprogrammet bestämma att föreskrifterna om realiseringen av gäldenärens förmögenhet skall iaktas först då beslutet har vunnit laga kraft eller något annat bestäms.

44 §

Ändring av betalningsprogrammet

Det ändrade betalningsprogrammet skall iaktas oberoende av ändringsökande, om inte en högre domstol bestämmer något annat. Domstolen kan då den fattar ett beslut om att betalningsprogrammet skall ändras bestämma att föreskrifterna om realiseringen av gäldenärens förmögenhet skall iaktas först då beslutet har vunnit laga kraft eller något annat bestäms.

49 §

Behandlingsordningen och behörig domstol

Ett ärende kan alltid behandlas vid ett sammanträde i vilket enbart ordföranden deltar.

54 §

Beslut om inledande av skuldsanering

Beslut om att skuldsanering skall inledas skall fattas, om förutsättningarna för en skuldsanering uppfylls på basis av den utredning som företetts och hinder inte föreligger. I ett beslut om att skuldsanering skall inledas får ändring inte sökas.

Då domstolen beslutar om att skuldsanering skall inledas skall den

1) utsätta en dag då förslaget till betalnings-

program senast skall tillställas domstolen, om förslaget inte har fogats till ansökan,

2) utsätta en dag då borgenärerna senast för utredaren eller någon annan som skall uppgöra förslaget till betalningsprogram eller för domstolen, enligt vad domstolen bestämmer, skriftligen skall uppge beloppet av en skuld som omfattas av skuldsaneringen ifall detta avviker från vad gäldenären uppgett, vid äventyr att yrkandet till den del det överstiger det av gäldenären uppgivna beloppet annars kan lämnas obeaktat i betalningsprogrammet,

3) om en utredare inte förordnas, utsätta en dag då borgenärerna senast skall tillställa domstolen ett skriftligt utlåtande om gäldenärens ansökan och om förslaget till betalningsprogram samt eventuella invändningar mot de skulder som ingår i förslaget, vid äventyr att utlåtandena och invändningarna annars kan lämnas obeaktade, och

4) förordna en utredare, om anledning därtill föreligger enligt 64 §.

Domstolen skall, om inte annat följer av 66 §, ofördröjligen tillställa borgenärerna samt borgensmännen, dem som ställt säkerhet och medgäldenärerna en kopia av sitt beslut, av ansökan och av gäldenärens förslag till betalningsprogram.

58 §

Uppskov och förfall för ärendet i vissa fall

Om förslaget till betalningsprogram inte kan fastställas enligt 38 §, kan domstolen ge gäldenären eller utredaren möjlighet att göra upp ett nytt förslag senast en viss dag. Av dem som är delaktiga i ärendet skall senast en viss dag inbegäras ett utlåtande om det nya förslaget endast om domstolen, med beaktande av betydelsen av de ändringar som görs i det tidigare förslaget och innehållet i de utlåtanden som givits, anser det nödvändigt.

62 a §

Meddelanden och delgivningssätt

Dagen för när ett beslut om ett betalningsprogram kommer att ges skall meddelas gäldenären, samtliga borgenärer, utskökningsmyndigheten på gäldenärens hemort och utredaren, om en sådan förordnats. I meddelandet skall uppges huruvida förslaget till betalningspro-

gram har ändrats efter att förslaget har tillställts dem som är delaktiga i ärendet. Ett meddelande behöver dock inte tillställas en borgenär vars fordran på gäldenären är obetydlig och som inte har givit något utlåtande om förslaget till betalningsprogram.

De meddelanden och delgivningar som avses i denna lag kan framföras per post under den adress som gäldenären uppgivit eller genom användning av telefax eller elpost, om det inte är nödvändigt att delgivningen sker mot delgivningsintyg eller mottagningsbevis eller med iakttagande av andra sätt för delgivning i tvistemål. Ett meddelande om att skuldsanering inletts kan lämnas till utsökningsmyndigheterna även per telefon.

64 §

Förordnande av utredare

I skuldsaneringen kan en utredare förordnas, om det är nödvändigt för att utreda gäldenärens ekonomiska ställning, för att realisera egendom eller annars för att skuldsaneringen skall kunna genomföras. En utredare kan förordnas även för reglering av borgensansvar och säkerhetsansvar.

Domstolen förordnar en utredare då beslut fattas om att skuldsanering skall inledas. Utredaren kan förordnas också vid en annan tidpunkt om anledning därtill föreligger. Utredaren kan också ges i uppdrag att utarbeta ett förslag till ändring av betalningsprogrammet.

66 §

Utredarens uppgifter

Utredaren skall inom en av domstolen utsatt tid göra upp ett förslag till betalningsprogram samt utföra övriga uppgifter som domstolen ålägger utredaren. Då förslaget till betalnings-

program görs upp skall utredaren förhandla med gäldenären och borgenärerna och ge dem nödvändiga upplysningar om omständigheter som är av betydelse för skuldsaneringen. Till förslaget skall fogas utredarens sammandrag av gäldenärens och borgenärernas utlåtanden om ansökan och om förslaget. Utredaren kan av gäldenären och borgenärerna inbegära utlåtanden och invändningar som skall ges in senast en viss dag vid äventyr att utlåtandena och invändningarna annars kan lämnas obeaktade. Dagen skall utsättas så att de som är delaktiga i ärendet har en skälig tid att ge ett utlåtande.

Domstolen kan ålägga utredaren att tillställa gäldenären och borgenärerna de meddelanden som avses i 54 och 55 §§ samt 62 a § 1 mom.

79 a §

Särskilda preskriptions- eller indrivningstiders förhållande till frivillig skuldsanering

Om en borgenär skall driva in en fordran inom en i lag särskilt angiven tid vid äventyr att han annars förlorar rätten till betalning, och han med gäldenären kommer överens om en sådan frivillig skuldsanering som till sitt innehåll motsvarar principerna i denna lag, har borgenären utan hinder av att nämnda tid löper ut rätt att få betalning i enlighet med villkoren för skuldsaneringen. Borgenären skall driva in sin fordran före utgången av det kalenderår som följer på det då betalningstiden enligt villkoren för skuldsaneringen löper ut, vid äventyr att han annars förlorar rätten till betalning. Om den ursprungliga tiden för indrivning av en fordran slutar senare, kan borgenären dock driva in sin fordran inom denna tid.

Denna lag träder i kraft den 199 .

2.

L a g

om ändring av lagen om företagssanering

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen den 25 januari 1993 om företagssanering (47/93) en ny 99 a § som följer:

99 a §

Särskilda preskriptionstiderna eller indrivningsfristerna förhållande till frivillig skuldreglering

Om en borgenär skall driva in en fordran inom en i lag särskilt angiven tid vid äventyr att han annars förlorar rätten till betalning, och han med gäldenären kommer överens om en sådan frivillig skuldreglering som till sitt innehåll motsvarar principerna i denna lag, har borgenären utan hinder av att nämnda tid löper ut rätt att få betalning i enlighet med

villkoren för skuldregleringen. Borgenären skall driva in sin fordran före utgången av det kalenderår som följer på det då betalningstiden enligt villkoren för skuldregleringen löper ut, vid äventyr att han annars förlorar rätten till betalning. Om den ursprungliga tiden för indrivning av en fordran slutar senare, kan borgenären dock driva in sin fordran inom denna tid.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Helsingfors den 21 oktober 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Justitieminister *Anneli Jäätteenmäki*

1.

Lag

om ändring av lagen om skuldsanering för privatpersoner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 25 januari 1993 om skuldsanering för privatpersoner (57/93) 12 § 2 mom., 21 § 2 mom., 35 och 38 §§, 44 § 4 mom., 49 § 2 mom., 54 § 1, 2 och 4 mom., 58 § 1 mom., 64 § 1 och 2 mom. och 66 § 1 och 2 mom. samt fogas till 4 § ett nytt 2 mom., till 31 § ett nytt 4 mom. samt till lagen nya 62 a och 79 a §§ som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Bedömning av betalningsförmågan

Justitieministeriet kan meddela närmare föreskrifter om grunderna för bedömning av betalningsförmågan.

12 §

Betalningsförbud och förbud att ställa säkerhet

Det i 1 mom. stadgade betalningsförbudet gäller inte en underhållsbidragsskuld med förmånsrätt. Gälldenären kan också utan hinder av förbudet till en säkerhetsborgenär betala räntor och andra kreditkostnader som förfaller till betalning efter att skuldsaneringen inletts enligt villkoren för skulden. Då domstolen beslutar om att skuldsanering skall inledas kan den bestämma att gälldenären, utan hinder av betalningsförbudet, får betala vissa slag av skulder eller skulder som understiger ett visst belopp.

12 §

Betalningsförbud och förbud att ställa säkerhet

Det i 1 mom. stadgade betalningsförbudet gäller inte en underhållsbidragsskuld med förmånsrätt. Gälldenären kan också utan hinder av förbudet till en säkerhetsborgenär betala räntor och andra kreditkostnader som förfaller till betalning efter att skuldsaneringen inletts enligt villkoren för skulden. *Av de medel som en realisering av gälldenärens förmögenhet avkastar kan kostnaderna för realiseringen och de skulder för vilka förmögenheten utgör säkerhet betalas.* Domstolen eller utredaren kan bestämma att gälldenären, utan hinder av betalningsförbudet, får betala *obetydliga skulder* som understiger ett visst belopp, när detta är ändamålsenligt med hänsyn till förfarandet.

21 §

Interimistiskt förbud

I ett beslut genom vilket ett i 1 mom. nämnt interimistiskt förbud har meddelats kan ändring inte sökas särskilt.

21 §

Interimistiskt förbud

I ett beslut genom vilket ett i 1 mom. nämnt interimistiskt förbud har meddelats får ändring inte sökas särskilt. *När domstolen har förkastat*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

ett yrkande som gäller ett interimistiskt förbud får ändring i beslutet sökas särskilt endast om ansökan gäller ett förbud som syftar till att förhindra en realisering av egendom som hör till gäldenärens bastrygghet. Gäldenärens ändringsansökan skall utan dröjsmål tillställas den domstol som behandlar ändringsansökan och besvären skall i brådskande ordning prövas av domstolen. Domstolen skall, om anledning föreligger, ge borgenärerna möjlighet att bemöta mot besvären.

31 §

Vanliga skulders inbördes ställning

Betalningsprogrammet kan göras upp så att borgenärerna först skall få betalning för utdelningskvoter som är obetydliga till beloppet och även så att den betalningsmån som vid regelbundna tidpunkter uppkommer för gäldenären skall användas i tur och ordning för betalning till de olika borgenärerna, ifall detta är ändamålsenligt med tanke på genomförandet av betalningsprogrammet och de övriga borgenärernas möjligheter att få betalning inte uppenbart äventyras till följd därav. Om borgenärerna är flera än en kan i betalningsprogrammet en borgenär som är berättigad till en utdelning som är mindre än ett genom förordning stadgat belopp lämnas utan betalning.

35 §

Uppskov med realiseringen av en ägarbostad

Om gäldenärens ägarbostad skall realiseras i enlighet med 15, 29 eller 33 § kan domstolen på yrkande av gäldenären bestämma att realisering får vidtas först efter en viss tid som får vara högst ett år, om det med hänsyn till förhållandena för gäldenären och hans familj skall anses skäligt och om gäldenären förmår betala den löpande räntan för nämnda tid på den skuld för vilken bostaden utgör säkerhet. Om gäldenären försummar betalningen av denna ränta får borgenären utöva de rättigheter som avses i 13 § 1 mom. 1 punkten.

38 §

Fastställande av betalningsprogrammet

Ett betalningsprogram kan fastställas *om alla*

35 §

Uppskov med realiseringen av en ägarbostad

Om gäldenärens ägarbostad skall realiseras i enlighet med 15, 29 eller 33 § kan domstolen på yrkande av gäldenären bestämma att realiseringen får vidtas först efter en viss tid som får vara högst ett år, om det med hänsyn till förhållandena för gäldenären och hans familj skall anses skäligt och om gäldenären förmår betala den löpande räntan för nämnda tid på den *säkerhetsskuld som belastar ägarbostaden*. Om gäldenären försummar betalningen av denna ränta, får borgenären utöva de rättigheter som avses i 13 § 1 mom. 1 punkten.

38 §

Fastställande av betalningsprogrammet

Ett betalningsprogram kan fastställas, *om*

Gällande lydelse

borgenärer som berörs av det har samtyckt därtill, eller om det enligt 9—11 §§ föreligger förutsättningar för en skuldsanering och programmet motsvarar stadgandena i denna lag. Betalningsprogrammet kan fastställas, trots att det avviker från stadgandena i denna lag till nackdel för en borgenär, om denne samtycker till detta.

Ett fastställt betalningsprogram skall iaktas oberoende av ändringssökande om inte en högre domstol bestämmer något annat.

Föreslagen lydelse

det enligt 9—11 §§ finns förutsättningar för en skuldsanering och programmet motsvarar stadgandena i denna lag. Betalningsprogrammet kan fastställas trots att det avviker från stadgandena i denna lag, *om inte borgenären eller gäldenären har åberopat detta i sitt utlåtande om förslaget till betalningsprogram.*

Ett fastställt betalningsprogram skall iaktas oberoende av ändringssökande, om inte en högre domstol bestämmer något annat. *Domstolen kan då den fastställer betalningsprogrammet bestämma att föreskrifterna om realiseringen av gäldenärens förmögenhet skall iaktas först då beslutet har vunnit laga kraft eller något annat bestäms.*

44 §

Ändring av betalningsprogrammet

Det ändrade betalningsprogrammet skall iaktas oberoende av ändringssökande om inte en högre domstol bestämmer något annat.

Det ändrade betalningsprogrammet skall iaktas oberoende av ändringssökande, om inte en högre domstol bestämmer något annat. *Domstolen kan då den fattar ett beslut om att betalningsprogrammet skall ändras bestämma att föreskrifterna om realiseringen av gäldenärens förmögenhet skall iaktas först då beslutet har vunnit laga kraft eller något annat bestäms.*

49 §

Behandlingsordningen och behörig domstol

Ett tvistigt ärende som kommer upp i skuldsaneringen skall behandlas vid sammanträde i en fulltalig underrätt, utom då parterna önskar något annat eller domstolen anser frågan vara klar.

Ett ärende kan alltid behandlas vid ett sammanträde i vilket enbart ordföranden deltar.

54 §

Beslut om inledande av skuldsanering

Beslut om att skuldsanering skall inledas skall fattas om förutsättningarna för en skuldsanering uppfylls enligt 9 eller 11 § på basis av den utredning som företetts och sådana hinder som nämns i 10 § inte föreligger. I ett beslut om att skuldsanering skall inledas får ändring inte sökas.

54 §

Beslut om inledande av skuldsanering

Beslut om att skuldsanering skall inledas skall fattas, om förutsättningarna för en skuldsanering uppfylls på basis av den utredning som företetts och hinder inte föreligger. I ett beslut om att skuldsanering skall inledas får ändring inte sökas.

Gällande lydelse

Då domstolen beslutar om att skuldsanering skall inledas skall den

1) utsätta en dag då förslaget till betalningsprogram senast skall tillställas domstolen om förslaget inte har fogats till ansökan,

2) om en utredare inte förordnas, utsätta en dag då borgenärerna senast skall tillställa domstolen ett skriftligt utlåtande om gäldenärens ansökan och om förslaget till betalningsprogram samt eventuella invändningar mot de skulder som ingår i förslaget, och

3) förordna en utredare om anledning därtill föreligger enligt 64 § och för utredaren utsätta en dag för uppgörande av förslag till betalningsprogram.

Domstolen skall, om inte annat följer av 66 §, ofördröjligen *per post* tillställa borgenärerna samt borgensmännen, dem som ställt säkerhet och medgäldenärerna en avskrift av sitt beslut, av ansökan och av gäldenärens förslag till betalningsprogram *under den adress som gäldenären har uppgivit. Utsökningsmyndigheten kan underrättas även per telefon.*

58 §

Uppskov och förfall för ärendet i vissa fall

Om förslaget till betalningsprogram inte kan fastställas enligt 38 § kan domstolen bereda gäldenären eller utredaren tillfälle att uppgöra ett nytt förslag senast på en viss dag.

Föreslagen lydelse

Då domstolen beslutar om att skuldsanering skall inledas skall den

1) utsätta en dag då förslaget till betalningsprogram senast skall tillställas domstolen, om förslaget inte har fogats till ansökan,

2) utsätta en dag då borgenärerna senast för utredaren eller någon annan som skall uppgöra förslaget till betalningsprogram eller för domstolen, enligt vad domstolen bestämmer, skriftligen skall uppge beloppet av en skuld som omfattas av skuldsaneringen, ifall detta avviker från vad gäldenären uppgett vid äventyr att yrkandet till den del det överstiger det av gäldenären uppgivna beloppet annars kan lämnas obeaktat i betalningsprogrammet,

3) om en utredare inte förordnas, utsätta en dag då borgenärerna senast skall tillställa domstolen ett skriftligt utlåtande om gäldenärens ansökan och om förslaget till betalningsprogram samt eventuella invändningar mot de skulder som ingår i förslaget, vid äventyr att utlåtandena och invändningarna annars kan lämnas obeaktade, och

4) förordna en utredare, om anledning därtill föreligger enligt 64 §.

Domstolen skall, om inte annat följer av 66 §, ofördröjligen tillställa borgenärerna samt borgensmännen, dem som ställt säkerhet och medgäldenärerna en kopia av sitt beslut, av ansökan och av gäldenärens förslag till betalningsprogram.

58 §

Uppskov och förfall för ärendet i vissa fall

Om förslaget till betalningsprogram inte kan fastställas enligt 38 §, kan domstolen ge gäldenären eller utredaren *möjlighet* att göra upp ett nytt förslag senast en viss dag. *Av dem som är delaktiga i ärendet skall senast en viss dag inbegäras ett utlåtande om det nya förslaget endast om domstolen, med beaktande av betydelsen av de ändringar som görs i det tidigare förslaget och innehållet i de utlåtanden som givits, anser det nödvändigt.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

62 a §

Meddelanden och delgivningssätt

Dagen för när ett beslut om ett betalningsprogram kommer att ges skall meddelas gäldenären, samtliga borgenärer, utsökningsmyndigheten på gäldenärens hemort och utredaren, om en sådan förordnats. I meddelandet skall uppges huruvida förslaget till betalningsprogram har ändrats efter att förslaget har tillställts dem som är delaktiga i ärendet. Ett meddelande behöver dock inte tillställas en borgenär vars fordran på gäldenären är obetydlig och som inte har givit något utlåtande om förslaget till betalningsprogram.

De meddelanden och delgivningar som avses i denna lag kan framföras per post under den adress som gäldenären uppgivit eller genom användning av telefax eller elpost, om det inte är nödvändigt att delgivningen sker mot delgivningsintyg eller mottagningsbevis eller med iakttagande av andra sätt för delgivning i tvistemål. Ett meddelande om att skuldsanering inletts kan lämnas till utsökningsmyndigheterna även per telefon.

64 §

Förordnande av utredare

I skuldsaneringen kan förordnas en utredare om det är nödvändigt för att utreda gäldenärens ekonomiska ställning, för att realisera egendomen eller annars för att skuldsaneringen skall kunna genomföras.

Domstolen förordnar en utredare då beslut fattas om att skuldsanering skall inledas. Utredaren kan förordnas också senare om anledning därtill föreligger. Utredaren kan också ges i uppdrag att utarbeta ett förslag till ändring av betalningsprogrammet.

64 §

Förordnande av utredare

I skuldsaneringen kan en utredare förordnas, om det är nödvändigt för att utreda gäldenärens ekonomiska ställning, för att realisera egendom eller annars för att skuldsaneringen skall kunna genomföras. *En utredare kan förordnas även för reglering av borgensansvar och säkerhetsansvar.*

Domstolen förordnar en utredare då beslut fattas om att skuldsanering skall inledas. Utredaren kan förordnas också *vid en annan tidpunkt* om anledning därtill föreligger. Utredaren kan också ges i uppdrag att utarbeta ett förslag till ändring av betalningsprogrammet.

66 §

Utredarens uppgifter

Det åligger utredaren att inom en av domstolen utsatt tid uppgöra ett förslag till betalningsprogram *enligt denna lag*. Då förslaget uppgörs skall utredaren förhandla med gäldenären och borgenärerna och ge dem nödvän-

66 §

Utredarens uppgifter

Utredaren *skall* inom en av domstolen utsatt tid göra upp ett förslag till betalningsprogram *samt utföra övriga uppgifter som domstolen ålägger utredaren*. Då förslaget till betalningsprogram görs upp skall utredaren förhandla

Gällande lydelse

diga upplysningar om omständigheter som är av betydelse för skuldsaneringen. Till förslaget skall fogas utredarens sammandrag av gäldenärens och borgenärernas utlåtanden om ansökan och om förslaget.

Domstolen kan ålägga utredaren att tillställa gäldenären och borgenärerna de tillkännagivanden som nämns i 54 och 55 §§. *Tillkännagivandena kan framföras per post mot delgivningsintyg eller mottagningsbevis.*

Föreslagen lydelse

med gäldenären och borgenärerna och ge dem nödvändiga upplysningar om omständigheter som är av betydelse för skuldsaneringen. Till förslaget skall fogas utredarens sammandrag av gäldenärens och borgenärernas utlåtanden om ansökan och om förslaget. *Utredaren kan av gäldenären och borgenärerna inbegära utlåtanden och invändningar som skall ges in senast en viss dag vid äventyr att utlåtandena och invändningarna annars kan lämnas obeaktade. Dagen skall utsättas så att de som är delaktiga i ärendet har en skälig tid att ge ett utlåtande.*

Domstolen kan ålägga utredaren att tillställa gäldenären och borgenärerna de *meddelanden* som avses i 54 och 55 §§ samt 62 a § 1 mom.

79 a §

Särskilda preskriptions- eller indrivningstidens förhållande till frivillig skuldsanering

Om en borgenär skall driva in en fordran inom en i lag särskilt angiven tid vid äventyr att han annars förlorar rätten till betalning, och han med gäldenären kommer överens om en sådan frivillig skuldsanering som till sitt innehåll motsvarar principerna i denna lag, har borgenären utan hinder av att nämnda tid löper ut rätt att få betalning i enlighet med villkoren för skuldsaneringen. Borgenären skall driva in sin fordran före utgången av det kalenderår som följer på det då betalningstiden enligt villkoren för skuldsaneringen löper ut, vid äventyr att han annars förlorar rätten till betalning. Om den ursprungliga tiden för indrivning av en fordran slutar senare, kan borgenären dock driva in sin fordran inom denna tid.

Denna lag träder i kraft den
199 .
